

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej Jak wdrożyć ustawę i nie wydać ani grosza?

Zgromadzenie Ogólne ZPP

Ossa 12 kwietnia 2012 r.

Słownik

- RZ – rodzina zastępcza
- RZZ – rodzina zastępcza zawodowa
- RDD – rodzinny dom dziecka
- POW – placówka opiekuńczo-wychowawcza
- RZW – rodziny zastępcze wielodzietne

Prezentacja uwzględnia nowelizację ustawy z dnia 16 marca 2012 r.

Ważne daty

1 stycznia 2012	1 stycznia 2013	1 stycznia 2014	1 stycznia 2015	1 stycznia 2021
Koordynatorzy – obligatoryjnie na wniosek RZ lub RDD nie posiadające 2-letniego doświadczenia			Koordynatorzy – obligatoryjnie na wniosek RZ lub RDD	
POW – liczba dzieci jak dotychczas	POW – liczba dzieci nie wyższa niż 30			POW – liczba dzieci 14
Wychowawcy w POW zatrudnieni na podstawie KN		Wszyscy wychowawcy POW są pracownikami samorządowymi		

Ważne daty

1 stycznia 2012	1 stycznia 2013	1 stycznia 2014	1 stycznia 2015	1 stycznia 2021
RZW – umowa ważna maksymalnie 3 lata			Zmiana w RZW w RZ lub RDD	
RZZ z dziećmi pow. 3 - osoba do pomocy albo przyznanie środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego			RZZ z dziećmi pow. 3 – oba świadczenia obligatoryjne	

Rodziny zastępcze - ważne liczby

- RZ– liczba dzieci 3 - brak dodatkowych świadczeń obligatoryjnych;
- RZ– liczba dzieci < 3 – dodatkowe świadczenia obligatoryjne;
- RZ– liczba dzieci < 6 – prawo do złożenia wniosku o przekształcenie w rodzinny dom dziecka.

Rodzina zastępcza zawodowa symulacja kosztów – przyjęte założenia

- Wynagrodzenie dla rodziny – 2000 zł;
- Rodzina niespokrewniona - świadczenia na utrzymanie dzieci – 1000 zł;
- Koszt utrzymania lokalu – 1000 zł;
- Koszt osoby do pomocy – 700 zł (praca odpowiadająca ¼ etatu);
- Powiat nie wypłaca ani nie przyznaje żadnych świadczeń o charakterze fakultatywnym;
- W rodzinie nie umieszczono dzieci niepełnosprawnych;
- Rodzina zastępcza nie wychowuje własnych dzieci, nikt poza rodziną zastępczą nie mieszka w zajmowanym lokalu;
- Dzieci nie posiadają żadnych dochodów własnych;
- W symulacji nie uwzględniono pochodnych od wynagrodzenia.

Przepis przejściowy 232a

Art. 232b. 1. W okresie do dnia 31 grudnia 2014 r. na wniosek rodziny zastępczej zawodowej, w której przebywa więcej niż 3 dzieci starosta:

- 1) zatrudnia osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich albo
- 2) przyznaje środki finansowe, o których mowa w art. 83 ust. 2, jeżeli zasadność przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, starosta, na wniosek rodziny, może przyznać łącznie.

Rodzina zastępcza zawodowa symulacja kosztów przed 1 stycznia 2015 (1)

3 dzieci – 2000 zł + 3000 zł = 5000

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej
- **1667 zł**

4 dzieci – 2000 zł + 4000 zł + 700 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej – **1675 zł**

5 dzieci – 2000 zł + 5000 zł + 700 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej - **1540 zł**

6 dzieci – 2000 zł + 6000 zł + 700 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej – **1450 zł**

Rodzina zastępcza zawodowa symulacja kosztów przed 1 stycznia 2015 (2)

3 dzieci – 2000 zł + 3000 zł = 5000

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej
- **1667 zł**

4 dzieci – 2000 zł + 4000 zł + 1000 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej – **1750 zł**

5 dzieci – 2000 zł + 5000 zł + 1000 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej – **1600 zł**

6 dzieci – 2000 zł + 6000 zł + 1000 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej – **1500 zł**

Rodzina zastępcza zawodowa symulacja kosztów na dzień 1 stycznia 2015

3 dzieci – 2000 zł + 3000 zł = 5000

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej - **1667 zł**

4 dzieci – 2000 zł + 4000 zł + 1000 zł + 700 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej - **1925 zł**

5 dzieci – 2000 zł + 5000 zł + 1000 zł + 700 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej – **1740 zł**

6 dzieci – 2000 zł + 6000 zł + 1000 zł + 700 zł

Średni koszt utrzymania dziecka w pieczy zastępczej - **1616 zł**

Rodzina zastępcza zawodowa symulacja kosztów

W podanym przykładzie dopiero przy 6 dzieci rzeczywisty średni koszt utrzymania dziecka był realnie niższy niż w przypadku gdy w rodzinie była 3 dzieci;

Ale uwaga! w przypadku 6 dzieci może pojawić się obowiązek zawarcia umowy na prowadzenie RDD – dodatkowe świadczenia z art. 84 ustawy (koszty remontu, inne nieprzewidziane wydatki – do wysokości wynikającej z treści zawartej umowy).

Rodzina zastępcza - symulacja kosztów rodziny pomocowej

- Powyższe wyliczenie nie uwzględnia kosztów wynagrodzenia rodziny pomocowej.
- Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka, za czas sprawowania funkcji rodziny pomocowej, otrzymuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 20% otrzymywanego wynagrodzenia miesięcznie.
- Rodzina zastępcza niezawodowa 20% najniższego wynagrodzenia rodziny zastępczej.
- Daje to kwotę minimum 400 zł rocznie za każdą rodzinę zastępczą, która skorzysta z prawa do wypoczynku.
- W przypadku korzystania z rodziny pomocowej w razie zdarzeń losowych maksymalna będzie to kwota 800 zł (dziecko w rodzinie pomocowej nie może przebywać dłużej niż 2 miesiące).

Rodzina zastępcza - symulacja kosztów rodziny pomocowej

- W skali roku podnosi to koszt utrzymania 1 dziecka średnio o kilkanaście złotych miesięcznie.
- Przykład: rodzina zastępcza wychowująca 3 dzieci korzysta z prawa do wypoczynku. Rodzina pomocowa będąca rodziną zastępczą pobiera wynagrodzenie miesięczne w wysokości 2000 zł.
 $2000 \text{ zł} * 20\% \div 3 \text{ dzieci} = 133 \text{ zł}$ w miesiącu, w którym rodzina korzysta z prawa do wypoczynku. W skali roku $133 \text{ zł} \div 12 \text{ miesięcy}$ daje 11 złotych na dziecko.
- Pytanie ilu rodziców zastępczych będzie zainteresowanych korzystaniem z prawa do wypoczynku? – w okresie wypoczynku zachowują tylko prawo do wynagrodzenia.

Powiązany przepis – art. 75

Podstawą umieszczenia dziecka w rodzinie pomocowej jest umowa między starostą a rodziną pomocową.

Umowa określa w szczególności:

- 1) strony umowy;
- 2) cel i przedmiot umowy;
- 3) miejsce sprawowania pieczy zastępczej;
- 4) **sposób i zakres finansowania pieczy zastępczej;**
- 5) **liczbę dzieci powierzonych rodzinie pomocowej;**
- 6) **wysokość dodatku i świadczenia, o których mowa w art. 85 ust. 5 i 6, przysługującego rodzinie pomocowej oraz sposób wypłaty;**
- 7) zakres niezbędnej pomocy w razie choroby osób tworzących rodzinę pomocową lub problemów z powierzonymi dziećmi;
- 8) uprawnienia starosty w zakresie bieżącej kontroli wykonywania umowy;
- 9) **czas, na jaki umowa została zawarta;**
- 10) warunki i sposób zmiany oraz rozwiązania umowy.

Pochodne od wynagrodzenia

- Do wydatków na opiekę i wychowanie zalicza się m.in. wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka (art. 192);
- Umowy z rodzicami zastępczymi;
- Jeżeli umowę zawierają małżonkowie, wynagrodzenie przysługuje małżonkowi wskazanemu w umowie – **warto zatem zawierać umowę z tym małżonkiem, który z innego tytułu podlega ubezpieczeniu społecznemu;**
- Powiązany przepis: **Art. 70. 1.** Osoba, której przysługuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, nie może kontynuować lub podjąć dodatkowego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez zgody właściwego starosty.
- **2. Starosta, po zasięgnięciu opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej może udzielić zgody, w przypadku gdy kontynuacja lub podjęcie dodatkowego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej nie będzie miało negatywnego wpływu na sprawowanie pieczy zastępczej.**

Placówka opiekuńczo wychowawcza – przykład

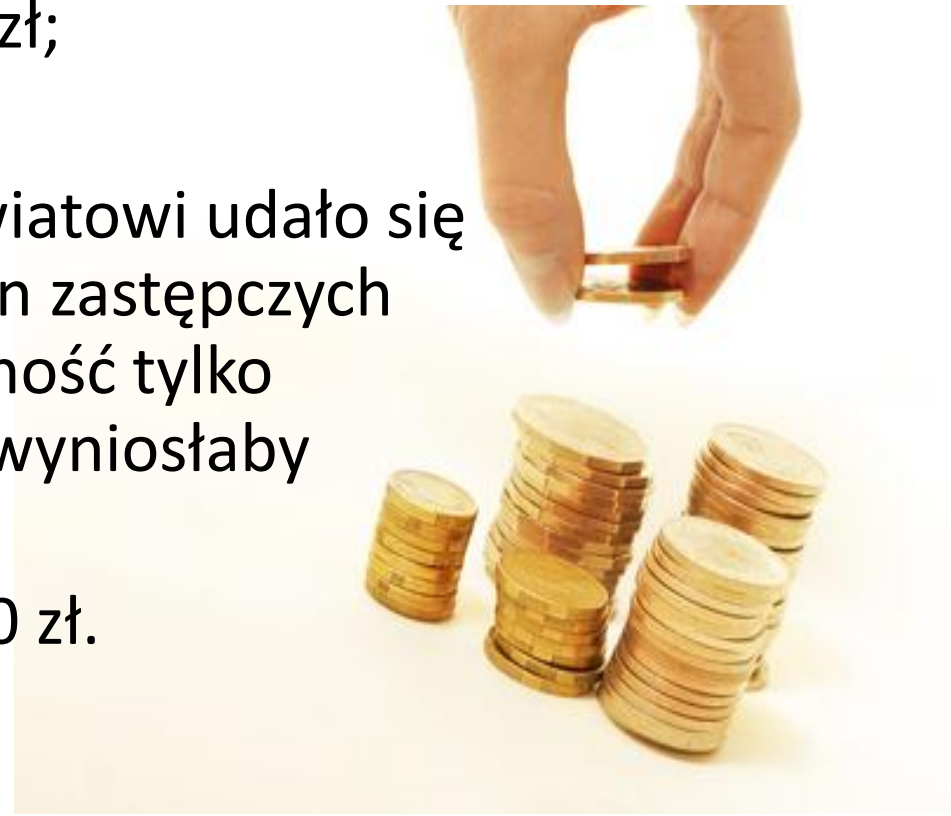
Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce – 3500 zł;

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej – 2000 zł;

Różnica 1500 zł.

Gdyby średniej wielkości powiatowi udało się przenieść z placówki do rodzin zastępczych 10 dzieci miesięczna oszczędność tylko z tytułu kosztów utrzymania wyniosłaby 15 tys. złotych miesięcznie.

Rocznie jest to kwota 180 000 zł.

Placówka opiekuńczo wychowawcza rodzina zastępcza – przykład

Powyższe wyliczenie jest oczywiście uproszczone.

Są koszty stałe, które jednostka musi ponieść niezależnie do liczby wychowanków.

O czym należy pamiętać: w placówce opiekuńczo-wychowawczej, z wyłączeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych pod opieką 1 wychowawcy może przebywać nie więcej niż 14 dzieci. W placówce opiekuńczo-wychowawczej, z wyłączeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, albo w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci.

Przykład: w placówce przebywa 24 dzieci. W podanym przykładzie zmniejszenie liczby dzieci o 3 osoby nie spowoduje znaczącego spadku kosztów działania POW.

Wychowawcy w POW

- Koniec z Kartą Nauczyciela.
- Przykład: placówka opiekuńczo-wychowawcza zatrudnia 10 wychowawców, 5 z nich zatrudnionych jest na kartę nauczyciela.
- Po zrównaniu podstawy zatrudnienia potrzeby placówki to 8 pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy.
- 2 pracowników – jeżeli przyjmiemy, że roczny koszt zatrudnienia jednego wychowawcy to 50 tys. zł – oszczędność w ciągu roku to 100 tys. zł.
- 100 tys. to kwota bliska kosztom utrzymania 2 rodzin zastępczych, każda z 3 dzieci

Wykorzystanie kadr POW

Alternatywa dla zwalnianych pracowników można zaproponować pracę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, samodzielne złożenie rodziny zastępczej, pracę w placówce wsparcia dziennego.

Standardy POW

- Ustawa wymusza zmniejszenie liczby wychowanków

Ważny przepis: Art. 106

W budynku może się mieścić tylko jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza. Wojewoda może zezwolić na funkcjonowanie w jednym wielorodzinnym budynku więcej niż jednej placówki opiekuńczo-wychowawczej do 14 dzieci, uwzględniając specyfikę i zadania tych placówek oraz potrzeby środowiska lokalnego w przypadku lokali stanowiących odrębną nieruchomość w rozumieniu przepisów o własności lokali.

Powiązany przepis

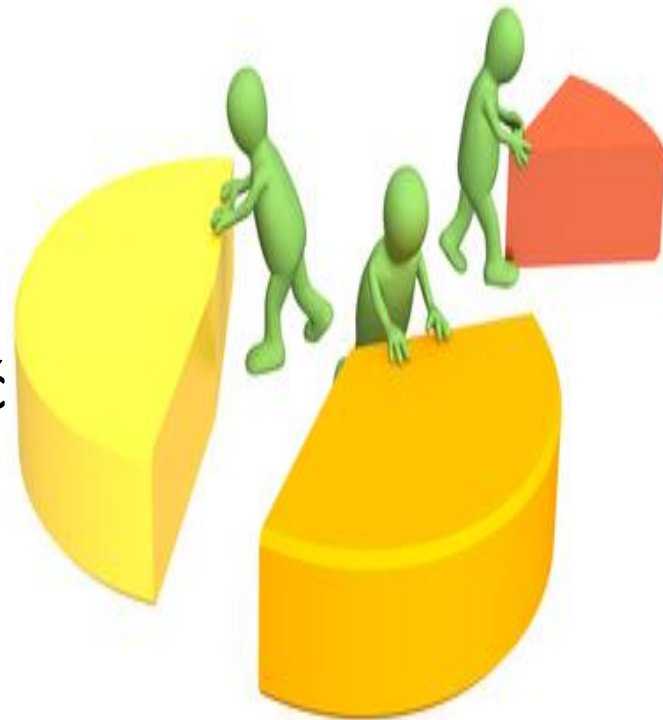
Art. 94. 1. Starosta może zapewnić wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną prowadzonych placówek opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności tworząc centra administracyjne do obsługi tych placówek lub zlecić realizację tego zadania na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dwie POW w jednym budynku

- Art. 106 i 94 mogą być receptą na dopasowanie się do standardów ustawy w zakresie liczby dzieci przebywających w placówce.
- Wymaga to zaplanowania nakładów na wyodrębnienie własności lokali.
- Nie ma przepisu zakazującego pracy w więcej niż jednej POW (możliwość wykorzystania tych samych kadr).

Koordynatorzy

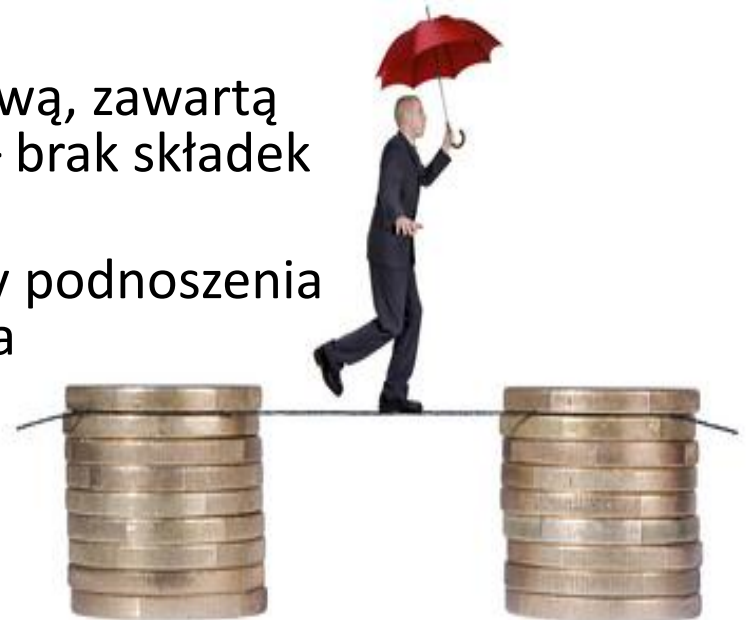

- Etat czy umowa zlecenie?
- Umowa zlecenie obniża koszty zatrudnienia ale z reguły jest mniej atrakcyjna dla pracownika.
- Kiedy dwie strony będą zadowolone z zatrudnienia? – w sytuacji gdy koordynator będzie jednocześnie zatrudniony przez innego organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Przykład

- Koordynator jest zatrudniony w mieście na prawach powiatu (umowa o pracę/zadaniowy system czasu pracy);
- Powiat ziemski zatrudnia koordynatora na umowę zlecenie – zlecenie obejmuje opiekę nad 5 rodzinami zastępczymi, w których przebywa 20 dzieci;
- Umowa zlecenie jest umową dodatkową, zawartą z innym podmiotem niż pracodawca – brak składek z tytułu ubezpieczenie społeczne;
- Powiat ziemski ponosi mniejsze koszty podnoszenia kwalifikacji zawodowych koordynatora lub nie ponosi ich wcale.

Koordynatorzy – dodatkowe zadania

- Co może robić koordynator poza opieką nad rodzinami/rodzinnymi domami dziecka?
- Ustawa zakazuje jedynie łączenia pracy koordynatora z pracą pracownika socjalnego, pośrednio z ustawy wynika, że nie może on wykonywać w imieniu organizatora czynności oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej;

Zlecenie zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej organizacji pozarządowej

Zalety:

- Stała kwota zlecenia niezależnie od kosztów wykonawcy;
- Rozdzielenie funkcji pomocowych od nadzorczych w stosunku do RZ i RDD

Porozumienia i związki powiatów/miast na prawach powiatu

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie zakazuje zawierania porozumień lub zawiązywania związków pomiędzy powiatami na realizację zadań w trybie ustawy o samorządzie powiatowym – z uwagi na specyfikę zadań częsty kontakt z klientem jest to alternatywa głównie dla powiatów ziemskich i miast na prawach powiatu.

Dziękuję za uwagę

Bernadeta Skóbel

bs@zpp.pl